

ÖZƏL BÖLMƏDƏ TURİZM VƏ MÜALİCƏ-SAĞLAMLIQ MƏRKƏZLƏRİ BÖYÜK İMKANLARA MALİKDİR

Murovdağın ətəklərində yerləşən Naftalan şəhəri respublikamızın ən isti yaşayış məntəqələrindən biridir. Xüsusilə, yay aylarında burada hərarət çox yüksək olur, qış isə sərt keçir.

Mütəxəssislərin fikrincə, dünyanın nadir məlhəmlərindən sayılan Naftalan neftinin müalicəvi təsiri isti havalarda daha güclüdür. Odur ki, Naftalana gələnlərin sayı yay-payız mövsümündə daha çoxdur. Vaxtilə şanı-şöhrəti dünyaya yayılan Naftalanın müalicə və kurort müəssisələri 90-cı illərdə dağıdılmışdı, demək olar ki, heç yer işləmirdi. Yalnız ulu öndər Heydər Əliyev ikinci dəfə Azərbaycana rəhbərliyə gəldikdən sonra Naftalan dirçəlməyə, yenidən qurulmağa başladı. Ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son illər gerçəkləşdirilmiş zəruri tədbirlər nəticəsində Naftalan yeni inkişaf və tərəqqi yoluna qədəm qoydu.

Şəhər müasirləşdi, abadlaşdı, illərlə yığılıb qalan problemlərin sistemli şəkildə aradan qaldırılmasına başlandı. Şəhərin sosial və mədəni strukturu yeniləndi, yollar, küçələr abadlaşdırıldı, yaşıllıq zolaqları, çəmənlilər salındı, ictimai binalar əsaslı şəkildə təmir olundu, yeni binalar tikilib istifadəyə verildi. Şəhərin içməli suya, təbii qaza, elektrik enerjisinə olan tələbatı tam şəkildə həll edildi. Görülən tədbirlər həm şəhərə gələnlərin sayını artırdı, həm də özəl bölmənin, sahibkarlığın inkişafı üçün yeni imkanlar açmış oldu.

«Azərbaycan Respublikasında kurortların 2008-2018-ci illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»na uyğun olaraq, Naftalan kurortlarının yenidən qurulması ilə bağlı bir sıra tədbirlər həyata keçirilib, müasir səviyyəli istirahət və sağlamlıq mərkəzləri istifadəyə verilib, Naftalanda dövlətimizin müstəsna qayğı və diqqəti nəticəsində turizmin inkişafı üçün hər cür şərait yaradılıb. Son illər turizm sahəsində aparılan islahatlar buraya Azərbaycandan kənarda da marağın artmasına səbəb olub. Artıq digər ölkələrin kurort şəhərləri Naftalanla əməkdaşlıq əlaqələri qurmağa can atır.

Son 5 ildə şəhərə gələn yerli və xarici vətəndaşların sayı 5 dəfə artaraq 13 minə çatıb. Son 1 ildə isə şəhərin istirahət və müalicə müəssisələrinə

dünyanın bir çox ölkələrindən – Rusiya, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Ukrayna, Latviya, Almaniya, Türkiyə, Kanada, İsrail, Polşa, Fransa, İspa-

niya, İtaliya, Yaponiya, Çin, Dominikan, Birləşmiş Ərəb Əmirliyi kimi dövlətlərdən 2500-dək əcnəbi vətəndaş gəlmişdir. Həmçinin, ölkə başçısının tapşırığına uyğun olaraq, Naftalan digər ölkələrin kurort şəhərləri ilə əməkdaşlıq əlaqələrini genişləndirir. Hazırda Naftalan şəhəri Fransanın Leqi, İtaliyanın Pozitano, Rusiyanın Yessentuki və Polşanın Uneyev şəhəri ilə sıx əməkdaşlıq edir.

Hazırda Naftalan şəhərində 2000 yeri olan 8 istirahət və sağlamlıq mərkəzi fəaliyyət göstərir. Naftalan xərclərini öz gəlirləri hesabına təmin edən şəhərlər sırasına qatılıb. Lakin şəhərin gəlirlərini dəfələrlə artırmaq, yüzlərlə yeni iş yerləri açmaq üçün böyük imkanlar mövcuddur.

Azərbaycanın əsrarəngiz təbiəti, mülayim iqlimi, bərəkətli torpağı, dağları, çayları, gölləri, meşələri vardır. Gəncədən üzü yuxarı dağlara qalxdıqda Hacıkəndin, Göygölün sərin havası insanı ağışına alır, Şahdağın, Qəbələnin, Şəkinin, Oğuzun və Qaf-

qaz sıra dağlarının ətəklərində yurdlaşan digər yaşayış məntəqələrinin, həmçinin Cənub bölgəsinin gözəlliklərinə baxmaqla doymaq olmur. Mavi

ardı-arası isə kəsilmir. Həmin müalicə müəssisələrində Naftalanın istirahət və kurort mərkəzlərində olan şəraitin heç 10 faizi də yoxdur.

Bir məsələni xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır ki, adları çəkilən istirahət və müalicə ocaqlarının təxminən 90 faizdən çoxu özəl mülkiyyətdədir və bu müəssisələrə Gürcüstan dövləti tərəfindən investisiyalar yatırılmayıb. Qonşu ölkədə kənd turizmi, yaşıl turizm, demək olar ki, respublikanın bütün gəzməli, görməli yerlərini əhatə edib və sahibkarlıq subyektləri tərəfindən idarə olunur.

Azərbaycanda isə dövlət başçısı azad sahibkarlığın inkişafına həmişə müstəsna dəstək göstərüb, özəl bölmənin inkişafı ilə bağlı onlarla dövlət proqramları hazırlanıb, prezident sərəncamları imzalanıb. Təkcə 2015-ci ildə Sahibkarlığa Dəstək Milli Fondu və digər mənbələr hesabına bu məqsədlər üçün 248,5 milyon güzəştli kreditlər verilib. Açıqını demək lazımdır ki, bu qədər diqqət və qayğıya rəğmən, hələ istədiyimiz səviyyəyə gəlib çatmamışıq.

Bütün bunları nəzərə alaraq ölkə prezidenti cənab İlham Əliyev yanvar ayında Nazirlər Kabinetində keçirilən müşavirədə dövlət qorşanları və sahibkarlıq subyektləri qarşısında konkret vəzifələr qoymuşdur.

Yenə Naftalanla bağlı fikirlərə qayıdaraq qeyd etmək istəyirəm ki, tibbi və müalicəvi xüsusiyyətlərinə görə, Naftalan neftinin dünyada analoqu yoxdur. Hələ XVIII əsrdən başlayaraq Avropa ölkələri bu neftə böyük maraq göstərmiş və onun emalını həyata keçirən müəssisə yaratmışdır. Bu yolla Naftalan nefti və ondan alınan qiymətli məlhəmlər Avropa ölkələrində yayılmışdır. Sovetlər İttifaqında Naftalanı tanımayan adam tapmaq çətin idi. İmperiya çökdükdən, Qarabağ savaşı başladıqdan sonra bütün əlaqələr qırıldı və bunun nəticəsi olaraq Naftalana gediş-gəliş tamamilə kəsildi.

Bu gün həmin şan-şöhrət ləng də

olsa, geri qayıtmağa başlayır. Bu prosesi daha da dərinləşdirmək üçün çəvik və ardıcıl tədbirlərin görülməsinə zərurət duyulur. İstirahət və kurort şəhərlərimizin təbliği, tanınması sahəsində işlər sürətləndirilməlidir. Bir də ki, təkcə Naftalan şəhərində yox, eyni zamanda, respublikamızın digər rayon və şəhərlərində Naftalan nefti ilə müalicəni həyata keçirən mərkəzlərin geniş şəbəkəsi yaradılmalıdır. Bunu yaratmaq o qədər də çətin məsələ deyil. Belə olarsa, həm həmin bölgələrdə yaşayan insanlar, həm də əcnəbi vətəndaşlar bu imkan-dan geniş şəkildə faydalana bilərlər.

Örnek kimi Gəncədə 10 ildən artıqdır ki, fəaliyyət göstərən Naftalan Müalicə Sağlamlıq MMC-ni göstərmək olar. Mərkəz Gəncə şəhərinin, eləcə də Qərb bölgəsinin əhalisinə yüksək müalicə xidmətləri göstərir. Qədim Gəncəyə təşrif buyuran xarici vətəndaşları da burada görmək olar. Mərkəzdə müayinə və müalicə üçün hər cür şərait yaradılıb. Naftalan nefti buraya maşınlarla daşınılıb gətirilir, xüsusi çənlərə tökülür, istifadə müddəti başa çatdıqdan sonra yenisi ilə əvəzlənir. Mərkəzdə xəstələr Naftalan vannaları və tərkibində Naftalan nefti olan bron vannalarında 8-12 kurs keçməklə müalicə olunurlar. Müalicə qiymətləri münasibdir və pasiyentləri razı salır. Sözügedən sağlamlıq-müalicə mərkəzində oynaq-sümük, dəri, sinir, sonsuzluq və digər xəstəliklərin müalicəsi aparılır.

Başqa bir problem Naftalan neftindən dərman preparatlarının hazırlanması ilə bağlıdır. Vaxtilə Bakı şəhərində Naftalan məzi, müxtəlif qarışıqlarla məlhəmlər, kremlər və s. istehsal edirdi və bütün ittifaq respublikalarına göndərilirdi. İndi həmin preparatlar apteklərdə gözə dəymir. Məhz bütün bunları nəzərə alaraq cənab prezident İlham Əliyev ölkəmizdə dərman preparatlarının is-

tehsalı ilə bağlı xüsusi tapşırıqlar verdi. Yaxın vaxtlarda biz bunun real nəticələrini görəcəyik.

Dünyada baş verən iqtisadi və maliyyə böhranlarının, xoşagəlməz tendensiyanın hələ də davam etməsi Azərbaycanda mövcud imkanlardan hərtərəfli istifadə etməklə yerli istehsalın genişləndirilməsi, yeni sahələrin yaradılması zərurətini çox ciddi şəkildə önə çəkmişdir. Burada bir sıra strateji məhsullar, o cümlədən dərman vasitələrinin istehsalı mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Bu gün qarşıda duran ən vacib vəzifələrdən biri kurort və istirahət mərkəzlərinin şəbəkəsinin genişləndirilməsi, kənd turizminin, ekoturizmin inkişafına əngəl törədən bütün maneələrin aradan qaldırılması, bu sahə ilə məşğul olan sahibkarlıq subyektlərinə avadanlıqların gətirilməsində, infrastruktur obyektlərinin tikintisində vergi və gömrük güzəştlərinin tətbiq olunması və güzəştli kreditlərin verilməsinin təmin edilməsidir. Çünki turizm yüksək gəlir əldə etmək deməkdir, əhalinin məşğulluğunun təmin olunması deməkdir, nəhayət, ölkənin beynəlxalq imicinin artması deməkdir.

İqtisadi böhranın davam etməsinə rəğmən, 2016-cı ildə də Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun xətti ilə 250 milyon manat güzəştli kredit verilməsi nəzərdə tutulur. Zəruri hallarda bu vəsaitin həcmi artırılacaq. Ölkə prezidentinin göstərişinə əsasən, həmin vəsaitin böyük qismi regionlara yönəldiləcək, yarımçıq qalan obyektlərin tikintisi başa çatdırılacaq, xırda və orta biznesin inkişafına dəstək artırılacaq, turizmin inkişafı üstün mövqelərə çıxarılacaqdır.

Zülfü İLYASOV,
bölgə müxbiri